

Cartea pe care o prezentăm nu este o lucrare de istorie veche, și cu atât mai puțin de arheologie, ci prin excelență de istoria religiilor antice.

Elaborată și prezentată ca teză de doctorat, sub îndrumarea distinsului cercetător științific prof.univ.dr. Silviu Sanie, specialist de talie internațională în istoria religiilor antice, lucrarea doamnei prof.dr. Livia Liliana Sibișteanu constituie o apariție de excepție în peisajul istoriografiei românești actuale referitoare la epoca antichității.

Suportul documentar al lucrării îl constituie puținele izvoare scrise, dar mai ales sursele arheologice. Autoarea, fără a fi un arheolog “de teren”, este o bună cunoscătoare a domeniului arheologiei, a limbajului arheologic specific, a atributelor intrinsece ale diverselor categorii de materiale arheologice. Pentru a realiza o asemenea lucrare nici nu trebuie să fii arheolog “de teren”, ci să știi să folosești datele arheologice. Avem suficienți arheologi care cu o mare acribie și conștiinciozitate își prezintă rezultatele cercetărilor efectuate, descriu cu amănunte obiectele și complexele descoperite, fac analogii, le încadrează cultural și cronologic și se opresc aici.

Cu lucrarea la care ne referim ne aflăm în fața unui demers științific mai profund, este vorba de analiza și interpretarea simbolisticii religioase a diverselor categorii de documente arheologice care prezintă asemenea semnificații.

Pe bună dreptate prof.univ.dr. Ioan Glodariu făcea, în referatul asupra tezei de doctorat a doamnei Livia Liliana Sibișteanu, următoarea remarcă: “Avem în față o lucrare insolită în literatura de specialitate cu care ne-am obișnuit, insolită în sensul că materialele arheologice completate desigur cu rarele informații scrise, sunt analizate și interpretate din alt unghi de vedere, anume cel al simbolisticii religioase, demers aproape rarism în cărțile cu substanță arheologico-istorică”

Lucrarea se bazează pe o bogată literatură de specialitate română și străină, de la autori antici (Herodot, Strabon, Caesar, Titus Livius), până la autori din epoca modernă și îndeosebi din epoca contemporană. În fond documentele arheologice, care constituie suportul principal al analizei, sunt rezultatul cercetărilor arheologice efectuate, mai ales, în secolul al XX-lea, așa că este explicabilă ponderea mare a autorilor contemporani.

În realizarea obiectivelor propuse în structura lucrării elaborate, autoarea a “convocat” peste 225 de autori, români și străini, a consultat peste 275 de lucrări de specialitate, la care se adaugă și câteva culegeri de texte antice. Vasta

bibliografie este un punct de reper în aprecierea oricărei lucrări. Orizontul bibliografic al autoarei prefigurează calitatea demersului științific. Profesorul Henry Kariel, de la Universitatea din Hawaii, mărturisea într-o conferință la Universitatea Mării Negre, în 1992, că “la reuniunile științifice internaționale preferă să citească notele bibliografice în locul expunerii” (Cf. Mircea Malița, **Zece mii de culturi, o singură civilizație. Spre geomodernitatea secolului XXI**, București, 1998, p. 318).

Pentru a atrage atenția asupra diversității de probleme ce formează conținutul lucrării, este sugestivă doar simpla enumerare a titlurilor și subtitlurilor de capitole: **Introducere** – *Spațiul getic și populațiile care s-au întrepătruns aici*; **Capitolul I** – *Populațiile alogene din spațiul getic până la venirea lor aici. A. Celții. B. Bastarnii. C. Sarmatii*; **Capitolul II** – *Populațiile alogene: celți, bastarni și sarmați în spațiul getic*; **Capitolul III** – *Spații sacre*, **Capitolul IV** – *Materiale. I. Monumente de piatră. Stele funerare. II. Piese de metal: arme, unelte, vase, statuete, alte reprezentări*; **Capitolul V** – *Sacrificii. Scene de cult. A. Sacrificii animale. B. Sacrificii umane*; **Capitolul VI** – *Semne de tip tamga*; **Considerații finale**. Considerațiile finale sunt urmate de o listă bibliografică cuprinzătoare și **Anexe documentare**.

Autoarea analizează cu competență “patrimoniul” de credințe și culte religioase ale celților, bastarnilor și germanilor, dinaintea venirii lor în spațiul getic, apoi prezintă un bogat material din spațiul getic cu semnificații culturale, religioase aparținând acestor alogeni, pentru ca în final să evidențieze rezultatul “dialogului” dintre “credințele și cultele religioase” ale alogenilor și cele ale geto-dacilor (ce au avut comun, ce au dat și ce au primit alogenii, ce au dat și ce au primit geto-dacii).

De remarcat sistematizarea ideilor și argumentelor, precizia limbajului științific, acuratețea frazei, stilul ales etc. Concluziile finale ale lucrării, bazate pe o bogată argumentație științifică, sunt credibile și evidențiază adevărata contribuție a autoarei la rezolvarea problematicii abordate. În multe cazuri autoarea duce mai departe idei ale unor distinși predecesori, între care menționăm și idei ale lui Mircea Eliade, marele specialist în istoria religiilor.

Prin valoarea științifică a lucrării, autoarea își înscrie definitiv numele în lista, din păcate nu prea lungă, a specialiștilor români în istoria religiilor antice, capitol atât de important al spiritualității universale.

IOAN MITREA